ÅLANDS
KOMMUNFÖRBUND

Balansbok 2018

Ålands
Kommunförbund

Förbundsstyrelsen § 13/26.03.2019

Innehåll

1.1 Viktiga händelser i verksamheten och ekonomin ... 3
1.1.1. Förbundsdirektörens översikt ... 3
1.1.2. Kommunförbundets förvaltning och förändringarna i den ... 6
1.1.3. Den allmänna ekonomiska utvecklingen och utvecklingen inom kommunförbundets område ... 12
1.1.4. Kommunförbundets personal ... 21
1.1.5. Bedömning av de viktigaste riskerna och osäkerhetsfaktorerna samt andra faktorer som inverkar på verksamhetens utveckling ... 22
1.1.6. Miljöfaktorer ... 22
1.1.7. Redogörelse för hur kommunförbundets interna kontroll har ordnats ... 22
1.1.8. *Räkenskapsperiodens resultat och finansieringen av verksamheten* ... 23
1.2 Den finansiella ställningen och förändringar i den ... 25
1.3 De viktigaste noterna ... 26
1.4 Behandling av räkenskapsperiodens resultat och åtgärder för att balansera ekonomin ... 27
2 Budgetutfallet ... 28

Verksamhetsberättelse

1.1 Viktiga händelser i verksamheten och ekonomin

1.1.1. Förbundsdirektörens översikt

2018 präglades, liksom 2017 och 2016 av politiskt drivna reformer i olika stadier av färdigställande. Landskapsregeringens kommunreform konkretiserades under året i form av lagframställningar och lagtingsbeslut, vilket ledde till ett tämligen omfattande arbete med att analysera och behandla förslaget i olika sammanhang.

Ålands kommunförbund ordnade även möten för kommunerna där förslagen till LL om en kommunreform på Åland och Kommunstrukturlag för Åland presenterades.

Lagstiftning
Ålands kommunförbund behandlade förslaget till LL om en reform av kommunstrukturen och Kommunstrukturlag för Landskapet Åland vid två tillfällen, 23.3.2018 och 26.4.2018. Två informationstillfällen för allmänheten hölls, 12.4 i Finström och 19.4 i Jomala.

Förbundsdirektören presenterade även analyserna av lagförslagen för kommunfullmäktige i Jomala och vid ett möte för allmänheten på Kökar.

Ekonomi
Samtidigt som ett nytt landskapsandelsystem infördes minskades totalsumman i landskapsandelssystemet från och med 1.1.2018.

Effekterna av minskningen i kombination med det skattebortfall, i förhållande till prognosticerade och budgeterade intäkter, som 2017 års beskattning medförde kommer sannolikt att innebära att flera kommuner presenterar negativa resultat för 2018.

Det konkurrenskraftspaket som antogs under hösten 2016 påverkade kommunernas personalkostnader från och med 2017 genom ändringar i betalningsansvaret för vissa sociala avgifter och genom minskning av semesterpenningen.

Skatteintäkterna minskade som följd av utökade avdrag i kommunalbeskattningen under åren 2017 – 2020, och det torde ha inverkat på skattebortfallet för skatteåret 2017 som slutfördes under 2018.

Ålands kommunförbund har i samrådsförfarandet mellan Åkf och Ålands Landskapsregering påtalat behovet av kompensationer av skattebortfallet som beror på ökade avdrag i kommunalbeskattningen.

Kommunalt samarbete

Utöver de lokalt och regionalt politiskt drivna förändringsprocesserna påverkas åländska kommuner i samma utsträckning som alla andra offentliga aktörer av de övergripande förändringsprogram som pågår i riket och på EU-nivå.

EU:s dataskyddsförordning (GDPR) trädde i kraft i maj 2018, vilket har föranlett förberedelseåtgärder från kommunernas sida, och genom samarbete mellan kommunerna och ÅDA som Ålands kommunförbund medverkat till tillhandahåller ÅDA dataskyddsombudstjänster för kommunerna.

En betydande förändring i alla rutiner i anslutning till löneutbetalning och anmälningar av olika arbetsgivarprestationer och lönebikostnader var ikraftträdandet av ett **nationellt inkomstdataregister från och med 1.1.2019.**

Ålands kommunförbund medverkade till förberedelserna för inkomstregistret under 2018 tillsammans med Ålands Landskapsregering genom att anpassa systematiken i inkomstregistret till förmåner som utbetalas med stöd av landskapslagstiftning.

Målsättningen från Ålands kommunförbunds sida är att kommunerna även från 1.1.2020 skall kunna ta del av uppgifter från inkomstregistret t.ex. för att fastställa barnomsorgsavgifter och sådana stöd som är inkomstprövade. Viss anpassning av landskapslagstiftningen kommer dock att krävas.

Den riksomfattande e-tjänstportalen suomi.fi, som Lr och kommunerna tillsammans strävar till att skapa en åländsk kontaktyta mot, har under 2018 inte avancerat i den takt som tidigare aviserats. Mycket är ännu oklart i anslutning till hur tjänsteportalen kommer att fungera för kommunerna, och de åländska tillämpningar har under 2018 inte utvecklats vidare på grund av oklarheter kring statusen för portalen som helhet.

Fastighetsbeskattningen

Effekterna av vad som från skatteförvaltningens sida beskrevs som en ”registergenomgång” i 2018 års beskattning blev omfattande för vissa fastighetsägare, och ledde även till en medial debatt och olika politiska infall, bl.a. ett förslag till lagändring från landskapsregeringens sida, en ändrings om dock inte godkändes i laggranskningen.

Bakgrunden till diskussion var att förändrade värderingsprinciper i fastighetsbeskattningen genomfördes på Åland med fördröjd verkan, och dessa värderingsprinciper drabbade främst till ytan större fastigheter där mycket av fastigheten består av impediment. I kombination med krav om minimivärden för beskattningen av sådan mark som inte är jord- eller skogsbruksmark ledde ”registergenomgången” till kraftigt förhöjda beskattningsvärden i vissa kommuner.

Ålands kommunförbund ordnade ett informationstillfälle med anledning av frågan 7 februari 2018.

2.1 Kalkylenliga fastighetsbeskattningsuppgifter enligt användningsändamål efter Område, Användningsändamål, År, Variabel och Uppgifter §

		2017 Beskattningsvärde Värde, euro	2018 Beskattningsvärde Värde, euro	Förändring e	Förändring %
000 - Hela landet	1.2.1 Allmän (mark)	44 813 559 966,00	45 532 226 159,00	718 666 193,00	1,60 %
21 - Åland	1.2.1 Allmän (mark)	123 305 069,00	169 527 138,00	46 222 069,00	37,49 %
035 - Brändö	1.2.1 Allmän (mark)	2 068 247,00	6 693 441,00	4 625 194,00	223,63 %
043 - Eckerö	1.2.1 Allmän (mark)	6 368 780,00	8 683 464,00	2 314 684,00	36,34 %
060 - Finström	1.2.1 Allmän (mark)	7 073 850,00	7 478 947,00	405 097,00	5,73 %
062 - Föglö	1.2.1 Allmän (mark)	4 067 135,00	6 957 915,00	2 890 780,00	71,08 %
065 - Geta	1.2.1 Allmän (mark)	4 360 168,00	6 301 177,00	1 941 009,00	44,52 %
076 - Hammarland	1.2.1 Allmän (mark)	6 788 170,00	7 969 472,00	1 181 302,00	17,40 %
170 - Jomala	1.2.1 Allmän (mark)	16 925 863,00	19 873 621,00	2 947 758,00	17,42 %
295 - Kumlinge	1.2.1 Allmän (mark)	2 309 388,00	7 490 133,00	5 180 745,00	224,33 %
318 - Kökar	1.2.1 Allmän (mark)	1 619 067,00	7 914 346,00	6 295 279,00	388,82 %
417 - Lemland	1.2.1 Allmän (mark)	11 965 142,00	15 426 895,00	3 461 753,00	28,93 %
438 - Lumparland	1.2.1 Allmän (mark)	2 843 452,00	3 017 629,00	174 177,00	6,13 %
478 - Mariehamn	1.2.1 Allmän (mark)	42 385 440,00	41 863 069,00	- 522 371,00	-1,23 %
736 - Saltvik	1.2.1 Allmän (mark)	6 006 021,00	8 144 548,00	2 138 527,00	35,61 %
766 - Sottunga	1.2.1 Allmän (mark)	839 771,00	6 417 895,00	5 578 124,00	664,24 %
771 - Sund	1.2.1 Allmän (mark)	4 259 270,00	4 802 910,00	543 640,00	12,76 %
941 - Vårdö	1.2.1 Allmän (mark)	3 425 304,00	10 491 676,00	7 066 372,00	206,30 %

Inkomstbeskattningen och effekterna av konkurrenskraftspaketet
2017 års beskattning slutfördes 31.10.2018, och när de första prognoserna för beskattningen publicerades unders augusti 2018 framkom att de förskott som kommunerna under 2017 erhållit i de flesta fall varit för stora i förhållande till den slutförda beskattningen.

Ser man till de övergripande förhållandena så ökade statens andel av beskattningen med 2,3 % jämfört med prognos, medan övriga inkomstskattetagares (kommuner, församlingar och FPA) andelar minskade i ungefär motsvarande omfattning.

Det faktum att statens andel av inkomstskatterna från skatteåret 2017 justerades med 2,3 % eller 214 me gynnas landskapet Ålands Finansiering genom klumpsumman. I Landskapsregeringens förslag till tredje tilläggsbudget för år 2018 noteras summan av tilläggsfinansiering för verksamhetsåret 2018 till 7,9 me jämfört med ordinarie budget.

Största delen av statens tilläggsinkomster härrör från övriga intäkter utöver ökade inkomstskatter, däremot kan man härleda 965 000 e direkt till att statens andel av inkomstskatterna för skatteåret 2017 justerats i den slutförda beskattningen.

Ålands kommunförbund har i förhandlingar med Ålands Landskapsregering påtalat behovet av att kompensera skattebortfallet utgående ifrån reviderade beräkningar av effekterna av konkurrenskraftspaketet, dock utan att få gehör för detta från Landskapsregeringens sida.

Jomala 12.3.2018

Magnus Sandberg
Förbundsdirektör

1.1.2. Kommunförbundets förvaltning och förändringarna i den

Ålands kommunförbund k.f. är de åländska kommunernas intresseorganisation för intressebevakning och samverkan. Sedan år 2013 är samtliga lands- och skärgårdskommuner medlemmar, men inte Mariehamns stad. Detta innebär att kommunförbundet representerar cirka 60 procent av landskapets befolkning, och 99 procent av landytan. Förbundets uppdrag är att ge kommunerna bättre förutsättningar för lokalt självstyre och samverkan. Ålands kommunförbunds uppgifter, rösträtt och finansiering regleras i kommunallagen och förtydligas i grundavtalet mellan medlemskommunerna.

Enligt grundavtalet ska kommunförbundet, utgående från kommunernas behov:

1) bevaka kommunernas intressen gentemot landskapet,
2) fungera som remissinstans,
3) fungera som samarbetsorgan för kommunerna,
4) utse kommunala avtalsdelegationen samt sköta dess ekonomi och förvaltning,
5) fungera som rådgivande organ inom juridik, ekonomi och arbetsmarknadsfrågor,
6) fungera som samarbetsorgan vid kommunalt samarbete utanför Åland,
7) utveckla den kommunala självstyrelsen inom ramen för Ålands självstyrelse och svenska språk samt
8) ha hand om andra gemensamma ärenden om förbundsstämman så beslutar.

Kommunförbundet kan även ha hand om andra uppgifter som berör endast vissa kommuner.

Förbundets uppdrag förtydligas ytterligare i andra styrdokument, däribland dokumentet ”Framtiden i fokus” som fastställdes våren 2013, och enligt vilket förbundet bland annat ges utökat mandat att föra medlemskommunernas talan i remissförfaranden med mera.
Verksamhet och organisation

Kommunförbundet står fortsättningsvis inför ett antal utmaningar och är ännu i ett utvecklingsskede, med en förändrad struktur och arbetssätt, efter att Mariehamns stad lämnat förbundet. Ett utvecklingsskede som innehåller både möjligheter, utmaningar och olika förväntningar.

Inför 2016 gjordes vissa avgränsningar av principiell karaktär i samband med att budgeten antogs, bl.a. gällande deltagande i olika arbetsgrupper och kommittéer som inte är av strategisk betydelse för kommunerna, och ytterligare utveckling av arbetsmetoder och tillvägagångssätt bör ske.

Målet är att kommunförbundet ska vara en stark intresseorganisation och förhandlingspart, samordnare samt ett service- och kompetenscentrum som bland annat förankrar och ger riktlinjer till kommunerna i förbundet.

De många parallella reformprocesser som initierats under perioden 2015 - 2017 påverkar möjligheterna att förutse vilka Ålands kommunförbunds verksamhetsförutsättningar kommer att vara under de närmaste åren, och osäkerheten har också bidragit till att inga avgörande beslut ännu har fattats kring hur förbundets verksamhet skall utvecklas.

Under 2018 har största delen av Ålands kommunförbunds resurser åtgått till intressebevakning och till att vara delaktig i de reformprocesser som initierats eller som pågått under året. Kommunala avtalsdelegationens verksamhet har omfattat förhandlingar kring kollektivavtal, som offentliggjordes i september 2018.

Intressebevakning och utveckling
Kommunförbundets intressebevakning omfattar bevakning av kommunala intressen gentemot framför allt landskapet men även andra aktörer. Perspektivet är kommunövergripande och utgångspunkter är den kommunala självstyrelsen, kommunernas ekonomiska utrymme och den åländska lagstiftningen, samt rollen som arbetsgivarorganisation. I praktiken består intressebevakningen av ett relativt stort antal åtgärder, där det viktiga är att komma tidigt in i beslutsprocessen. En huvudprincip för ansvarsfördelningen mellan kommunerna och förbundet vid intressebevakningen gentemot landskapet är att kommunförbundet koncentrerar sig på kommunövergripande frågor samtidigt som långsiktigheten i arbetet betonas.

Vår målsättning är att vara en agerande organisation genom att förhandla, ta initiativ, delta i det beredande arbetet i olika frågor, informera och ge yttranden. Kommunförbundet bör också delta i utvecklingsarbete som är till nytta för den kommunala verksamheten. Vi deltar fortlöpande i den allmänna kommunala intressebevakningen, bland annat genom att ta initiativ i kommunövergripande frågor, överläggningar med landskapsregeringen, höranden i lagtingets utskott, deltagande i arbetsgrupper och utredningar samt genom att hålla presentationer mm.

Remissinstans
Kommunförbundets roll som remissinstans utgör en viktig del av intressebevakningen och har därmed samma utgångspunkter; den kommunala självstyrelsen, kommunernas ekonomiska utrymme och den åländska lagstiftningen. Ett bra remissvar har ett väl genomtänkt innehåll, bygger på fakta och avges i ett klart och tydligt språkbruk.

Förbundet har under år 2018 behandlat ett antal remissförfrågningar, varav landskapsregeringens förlag till kommunreform har fordrat de mest omfattande arbetsinsatserna.

FST	Datum	Utlåtande
1	19.1.2018	
2	23.3.2018	LF om en kommunreform på Åland, LF Kommunstrukturlag för Landskapet Åland
3	26.4.2018	LF om en kommunreform på Åland, LF Kommunstrukturlag för Landskapet Åland
4	29.6.2018	VA-Plan för Åland, LF tillgängliga webbplatser och mobila applikationer
5	12.10.2018	
6	9.11.2018	

Ålands kommunförbund har också valt att inte avge utlåtanden rörande vissa lagförslag, bland dessa förslaget till en ny **vallag för landskapet Åland** och förslaget till en ny **avfallsförordning** som komplement till LL om tillämpning av rikets avfallslag.

Förbundsdirektören har å tjänsten vägnar avgett utlåtande med anledning av lagförslag om **kollektivtrafiktjänster.**

Överläggningarna med landskapsregeringen
I flera års tid arbetade kommunförbundet intensivt för att få till stånd ett mer formaliserat samrådsförfarande i samband med överläggningar med landskapsregeringen. År 2013 ingicks slutligen avtal om samrådsförfarande mellan kommunförbundet och landskapsregeringen. Riktlinjerna för förbundets överläggningar med landskapsregeringen fastställdes i handlingsprogram.

Under år 2018 har kommunförbundets samrådsdelegation utgjorts av styrelsens ordförande Håkan Lundberg, viceordförande Gun Holmström samt styrelseledamöterna Dorita Lindholm och Christian Dreyer samt förbundsdirektören.
Samråd 2018

12.1.2018
Ärenden:
Utformningen av kompensationen för kapitalinkomstskatt, fastighetsbeskattningen, krav om insyn i revidering av offentlighetslagstiftningen

4.6.2018
Ärenden:
Utformning av kompensationer för ingrepp i beskattningen, ekonomiska principer för kommunindelningsutredningarna, fördelningen av samfundsskatten, önskemål om ekonomiska principer inför 2019, önskemål om presentation av grundskolelag och socialvårdslagspaket

24.9.2018
Ärenden:
Självrättelse av landskapsandelar för grundskola, 2017 års beskattnings inverkan på 2018 års ekonomi och framöver, Kompensation för avdrag i kommunalbeskattningen 2018, Värderingsprinciper för allmän fastighetsskatt, Förslag till statsbudget 2018, Socialvård / hälsovård, Kommunernas socialtjänst och landskapsandelssystemet

16.10.2018
Ärenden:
Landskapets budgetförslag 2018 (protokoll saknas)

Förbundsstyrelsen för Ålands kommunförbund har vid flera tillfällen påtalat behovet av att utveckla samrådsförfarandet så att det faktiska mötesförfarandet följer det avtal som Ålands Landskapsregering ingått med Ålands kommunförbund. Vissa framsteg i arbetssättet har nåtts, däremot är informationsläget inför samråden alltjämt bristfälligt, och för kommunerna viktiga frågeställningar skjuts på framtiden utan att dessa någonsin följs upp.

Kommunala finansieringsprincipen
Den kommunala finansieringsprincipen är en i internationella fördrag bindande princip för de ekonomiska relationerna mellan landskapet och kommunerna, och en avgörande förutsättning för den kommunala välfärden på lång sikt. Den innebär att landskapet inte ska påföra åtaganden eller höja ambitionsnivån i kommunal verksamhet utan full finansiering. På samma sätt ska det vara kostnadsneutralitet när landskapet tar bort ansvaret för vissa uppgifter från kommunerna. Den här principen återfinns i europeiska stadgan om lokal självstyrelse (1992), och hänvisas ofta till i grundlagsutskottets utlåtanden rörande relationerna mellan statsmakten och de finländska kommunerna. Så sent som våren 2013 skrevs finansieringsprincipen i sin helhet även in i samrådsavtalet mellan landskapsregeringen och kommunförbundet.

Upplevelsen är dock fortsättningsvis att principen regelmässigt frångås i de lagframställningar som görs och i förändringar i transaktionsflödena i övrigt.

Rådgivningen
Syftet med rådgivningen är dels att bättre ta tillvara den kunskap som finns, dels att höja den grundläggande kompetensen bland de kommunalt anställda. Under 2018 gav vi konkret expertstöd inom allmän kommunal juridik och ekonomi, kollektivavtal och socialvård, men den smala organisationen begränsar verksamheten. I rådgivningsfrågor har Ålands kommunförbund och KAD även visst samarbete och dialog med Finlands kommunförbund respektive Kommunarbetsgivarna i Finland.

Ålands kommunförbund medverkade under 2018 till att en lösning för de kommunala dataskyddsombuden uppstod inom ramen för ÅDA

Ålands kommunförbund har under året aktivt verkat för genomförandet av inkomstregistret genom att till skatteverket leverera och systematisera information kring olika stöd och bidrag som utbetalas av kommunerna på Åland, och informerat om behoven att framöver ta del av information från inkomstregistret för att fastställa avgifter.

Åkf har under året strävat till att utreda grunderna för fördelningen av samfundsskatt som härrör från flerkommunssamfund och koncerner, där fördelningen uppges grund sig på information ur ”det officiella arbetsställesstatistiken”. Emellertid är informationen i registret inte offentlig, och det är möjligt att kontrollera den fördelning som är resultatet.

Åkf har under slutet av 2018 och början av 2019 aktivt medverkat till att ett projekt kring ett gemensamt framtida ekonomisystem inletts. På grund av förbundets begränsade ekonomiska och personella resurser har det inte varit ändamålsenligt att fungera som huvudman för projektet. Projektet kommer att bedrivas inom ramen för ÅDA, och Jomala kommun agerar huvudman för förprojekteringen, som stöds av Åland Landskapsregering genom de anslag för IT-samordning som ingår i 2019 års Landskapsbudget.

Kommunerna och bärkraft.ax
Arbetet med att representera kommunerna i Ålands Landskapsregerings hållbarhetsprojekt bärkraft.ax samt delprojektet Hållbar fysisk strukturplanering har tagit resurser i anspråk under 2018, och förbundsdirektören har även valts i styrelsen för den förening, bärkraft.ax r.f., som skall axla bl.a. arbetsgivaransvaret för den personal som anställts för att driva Hållbarhetsarbetet vidare.

Det är till viss del svårt för kommunerna att driva ett idé-inriktat arbete och att agera på alla de målsättningar som framförs inom bärkraft.ax, och Ålands kommunförbunds roll har hittills bestått i att påtala att de politiska målsättningar som finns skall brytas ner och småningom leda till förändringar i den reglering som ytterst avgör vilka krav kommuner kan ställa på kommuninvånare och andra samarbetsparter.

Enbart målsättningar som uttalas i politisk nivå inom landskapet eller i landskapets olika interna styrdokument ger inte kommunerna rätt att avvika från de krav som lagen ställer, t.ex. i avseende på samhällsplanering eller kommunalteknik.

I många avseende råder en stor diskrepans mellan de ambitiösa målsättningar som finns för Hållbarhetsarbetet och de faktiska förutsättningarna som finns t.ex. när det gäller lagstiftningen med stöd av vilken kommunerna skall leverera färskvatten eller hantera avloppsvatten från bebyggelsen där mycket av den lagstiftning som skall tillämpas härstammar från 1970-talet.

Övrig verksamhet
Även under år 2018 har mycket av förbundets och -direktörens tid och engagemang gått åt till att bevaka de pågående reformerna i Landskapets regi som rör kommunerna. Speciellt mycket arbete har åtgått till deltagande i olika grupper hållbar kring fysisk strukturplanering, Å-Kapa, landskapsandelar, skatter och de olika varianter av kommunstrukturförslag som under 2018 utmynnade i ny lagstiftning.

Kurser och seminarier, info- och diskussionsträffar
Under året har Ålands kommunförbund medverkat till att ett antal informations- och kurstillfällen. En kurs i GDPR hölls i januari 2018.

I februari hölls ett informationstillfälle kring fastighetsbeskattningen där representanter för skatteförvaltningen och Lr medverkade. Informationstillfället sändes också direkt via Facebook.

En fortgående dialog har förts med Finlands kommunförbund kring deras kursutbud, och Ålands kommunförbund har på olika sätt bistått Finlands kommunförbund för att deras kursutbud skall svara mot de åländska kommunernas efterfrågan, och också bidragit till att marknadsföra de kurstillfällen som hållits på Åland.

Offentlig debatt och deltagande i olika medier
Ålands kommunförbund har aktivt tagit del i den offentliga debatten under året.

Målsättningen är att Ålands kommunförbund, när förbundet deltar i den offentliga debatten, skall agera för större saklighet med fokus på faktabaserade inlägg vid väsentliga händelser som påverkar kommunernas verksamhetsförutsättningar.

Under året har Ålands kommunförbund i offentligheten debatterat förhållandet mellan kommunerna och landskapet.

Fokus under 2018 har legat på kommunstrukturfrågan, och debatten har förts utgående ifrån förbundsstyrelsens preciserade ställningstagande från januari 2018, enligt vilket Ålands kommunförbund arbetar för kommunal självstyrelse, men i övrigt är förbundet och förbundets verksamhet avhängigt av vilken kommunstruktur som finns i landskapet och bör vidta åtgärder för att anpassa verksamhet och styrdokument i relation till förändringar i strukturen.

Informationen till medlemskommunerna sköts företrädelsevis via nyhetsbrev som marknadsförs vid förbundets Facebooksida vid behov.

Framtiden
Kommunförbundets framtida verksamhet och inriktning påverkas av vilka beslut som fattas under de närmaste åren som rör finansieringen av kommunernas verksamhet och kommunstrukturen.

Lag om en kommunreform på Åland och Kommunstrukturlag för Landskapet Åland godkändes av lagtinget 23.11.2018, och har av Ålandsdelegationen (20.1.2018) och Högsta domstolen (5.3.2019) konstaterats i huvudsak överensstämma med grundlagen och självstyrelselagen för Åland, vilket innebär att lagarna sannolikt kommer att stadfästas. Kommunreformslagen stadgar om en kommunstruktur där Åland består av fyra kommuner senast 1.1.2022.

Den process som lagförslaget stadgar om förutsätter att nuvarande kommunernas fullmäktigen skall godkänna samgångsavtal senast inom de tidsramar som framgår av lagen, och landskapsregeringen skall fastställa ändringen i kommunstrukturen senast inom juni året före. Enligt den form som den slutliga lagtexten har så är kommunfullmäktiges beslut om antagande av samgångsavtal även underkastade kommunalbesvär.

I teorin är kommunsammanslagningar möjliga redan från och med 1.1.2020 med stöd av lagen, men det finns många praktiska och juridiska omständigheter som talar emot detta. Det kommunal- och lagtingsval som skall hållas i oktober 2019 påverkar även förutsättningarna för kommunsammanslagningar och det är mycket sannolikt att frågan fortsättningsvis kommer att finnas högt på den politiska agendan i landskapet.

Ålands kommunförbund följer utvecklingen och bör ha beredskap att anpassa förbundets verksamhet till eventuella förändringar i kommunstrukturen.

Ålands kommunförbunds organisationsform och omfattningen på verksamheten medför fortsättningsvis utmaningar med hänsyn till den sårbarhet som finns i och med att verksamheten skall bedrivas med en egentlig anställd vad gäller den allmänna verksamheten och med 60% av heltid som köptjänst för kommunala avtalsdelegationen.

1.1.2.1 Kommunala Avtalsdelegationen

Verksamhetsberättelse för Kommunala avtalsdelegationen 2018

Kommunala avtalsdelegationens lagstadgade uppgift är att på kommunernas och kommunalförbundens vägnar självständigt förhandla och avtala om anställningsvillkoren för kommunernas och kommunalförbundens tjänstemän och arbetstagare. Detta görs genom att ingå kommunala tjänste- och arbetskollektivavtal för fyra olika avtalsområden: det allmänna tjänste- och arbetskollektivavtalet (AKTA), det kommunala tjänste- och arbetskollektivavtalet för undervisningssektorn (UKTA), tekniska sektorn (TS) och arbetskollektivavtalet för timavlönade arbetstagare (TIM-AKA). Avtalsparter är de tre kommunala huvudavtalsorganisationerna Akava-Åland rf., Fackorganisationen för offentligt anställda på Åland, FOA-Å r.f. och Tjänstemannaorganisationerna på Åland, TCÅ rf.

Avtalsperioden för kollektivavtalen löpte ut den 28 februari 2018. Avtalsdelegationen förhandlade fram nya kollektivavtal för de fyra olika avtalsområdena och den nya avtalsperioden är 1.3.2018 – 30.4.2020. Efter det fortsätter avtalet att gälla ett år i sänder om det inte skriftligen sägs upp minst sex veckor innan avtalsperioden löper ut.

Förutom avtalsförhandlingarna sammanträdde avtalsdelegationen elva gånger under året. Under året har Johan Ehn varit ordförande och Dan Lindblom viceordförande. Övriga ordinarie medlemmar i avtalsdelegationen Ulla Andersson, Berit Hampf, Kerstin Lindholm och Christian Nordas.

Avtalsdelegationen representerar de kommunala arbetsgivarna i frågor som gäller de kommunala anställningsförhållandena. Vid tolknings- och tillämpningstvister för avtalsdelegationen centralförhandlingar med den berörda huvudavtalsparten. Avtalsdelegationen kan ge rekommendationer i allmänna anställningsfrågor och har hand om rådgivning och service till kommunerna och kommunalförbunden i arbetsmarknadsfrågor.

Tjänsten som avtalschef upprätthålls enligt avtal mellan Ålands kommunförbund och Jomala kommun. Tjänsten som avtalschef är till 60 % och innehas av personalchef Jesper Strandvik vid Jomala kommun. I tjänsten som avtalschef ingår att ge rådgivning till kommunerna gällande tolkningen av de kommunala avtalen och i allmänna anställningsfrågor, bereda och föredra ärenden inför Avtalsdelegationen samt att fungera som delegationens sekreterare. Avtalschefen är Avtalsdelegationens representant i Kommunala Arbetsmarknadsgruppen, där beredningen av ärenden som parterna förhandlar om eller som sammanhänger med gemensamma verksamhetsområden behandlas.

Ekonomiskt utfall
Kostnaderna för Kommunala avtalsdelegationen uppgick år 2018 till 75 483,58 euro (73 024,46).

1.1.3. Den allmänna ekonomiska utvecklingen och utvecklingen inom kommunförbundets område

Den allmänna ekonomiska utvecklingen

Översikten begränsas till den kommunala ekonomin för kommunerna i landskapet Åland.

Inkomstskatt
Inför 2017 infördes förändringar som urholkar den kommunala beskattningsrätten genom de förändringar som skedde till skattesystemet i anslutning till införandet av det s.k. konkurrenskraftspaketet som riksregeringen och centralorganisationerna kommit överens om. Den fulla effekten av avdragsförändringar som infördes inför 2017 kunde konstateras först när beskattningen slutfördes i oktober 2018, och förändringen i skatteintäkter för kommunerna kunde konstateras vara betydligt större än vad som beräknades inför 2017

2016	2017	förändring	Förändring
Skattepliktiga förvärvsinkomster e	Skattepliktiga förvärvsinkomster e	%	e
835 978 583,00	849 922 136,00	1,67	13 943 553,00
2016	2017	förändring	Förändring
Debitterad kommunalskatt e	Debitterad kommunalskatt e	%	e
96 045 258	92 949 028	- 3,22	- 3 096 230,00

För de åländska kommunerna innebar skatteåret 2017 en minskning av inkomstskatteintäkterna om 3,1 me eller 3,2 %. Detta trots att totala förvärvsinkomster ökade med 1,67 % eller knappt 14 me. Totala skatteintäkterna minskade något, en förväntad effekt av de ökade avdragen, däremot var förskjutningen av förhållandena mellan skattetagarnas andelar av intäkterna från inkomstskatten en överraskning såväl för kommunerna som för skatteförvaltningen.

ÅLAND	2017 skatter	2016 skatter	2017-2016 e	2017-2016 %
1. Skatter och avgifter sammanlagt	162 289 020,00	167 772 750,00	- 5 483 730,00	-3,27 %
1.1 Inkomstskatter vid statsbeskattningen	52 274 700,00	53 268 697,00	- 993 997,00	-1,87 %
1.1.1 Inkomstskatten på förvärvsinkomsten vid statsbeskattningen (ISkL 124§ 1 mom.)	31 088 858,00	33 616 117,00	- 2 527 259,00	-7,52 %
1.1.2 Inkomstskatten på kapitalinkomsten vid statsbeskattningen (ISkL 124 § 2 mom.)	21 185 842,00	19 652 580,00	1 533 262,00	7,80 %
1.2 Kommunalskatt (ISkL 130 §)	93 395 603,00	96 045 258,00	- 2 649 655,00	-2,76 %
1.2.1 Kommunalskatt till kommunen	92 949 028,00	95 688 525,00	- 2 739 497,00	-2,86 %
1.2.2 Kommunalskatt till staten	446 575,00	356 734,00	89 841,00	25,18 %
1.3 Kyrkoskatt	6 599 639,00	6 855 452,00	- 255 813,00	-3,73 %
1.4 Sjukförsäkringens dagpenningspremie (Sjukförsäkringslag 4 §)	7 777 620,00	4 264 795,00	3 512 825,00	82,37 %
1.5 Sjukförsäkringens sjukvårdspremie (Sjukförsäkringslag 4 §)	2 177 812,00	7 283 783,00	- 5 105 971,00	-70,10 %
1.6 Rundradioskatt (L om rundradioskatt 2 §)	-	-		
1.7 Skatteförhöjning (L om beskattningsförfarande 32 §)	85 657,00	78 660,00	6 997,00	8,90 %
1.8 Ränta på kvarskatt (L om skattetillägg och förseningsränta 4 §)	47 858,00	39 766,00	8 092,00	20,35 %
1.9 Återbäringsränta	69 869,00	63 662,00	6 207,00	9,75 %
2. Tilläggsskatt för pensionsinkomst (ISkL 124 § 4 mom.)	455 190,00	475 924,00	- 20 734,00	-4,36 %

Att statens, och därmed också landskapet Ålands, andel av förvärvsinkomstskatterna proportionellt sätt ökade tyder på att uträkningen av förskott var felaktig, alternativt kunde effekterna av konkurrenskraftspaketet inte beräknas på ett korrekt sätt

Fastighetsskatter

Den kraftiga förhöjningen av beskattningsvärden för mark som lyder under allmän fastighetsskatt behandlades utförligt i 2017 års verksamhetsberättelse. Under 2018 gjordes

ett försök att i landskapslagstiftningen begränsa den areal som beskattas genom allmän fastighetsskatt, men försöket ansågs inte förenligt med grundlag och självstyrelselag.

Samfundsbeskattning
Vissa oklarheter kvarstår när det gäller grunderna för fördelning av samfundsskatteintäkter från flerkommunssamfund- och koncerner där fördelningen av samfundsskatt mellan enskilda kommuner grundar sig på den officiella arbetsställesstatistiken, som dock inte offentlig på det sättet att den på något enkelt eller överskådligt sätt kan kontrolleras.

Landskapsandelar

På grund av informationsläget och betydelsen av kommunernas basfinansiering ägnas, i jämförelse med tidigare år, något mera utrymme i denna översikt åt att dokumentera ändringar i landskapsandelssystemet och i kompensationer för avdrag i kommunalbeskattningen.

Helheten av landskapsandelarna och kompensationerna för avdrag i kommunalbeskattningen är mycket komplex, och mycket av de ändringar gjordes eller aviserades under år 2018 står i direkt konflikt med de målsättningar som uttalades bl.a. när ”nya” landskapsandelssystemet aviserades under 2016

Inför 2018 minskades totalsumman i landskapsandelssystemet med tre miljoner euro från ca 37 me till ca 34 me, för att från 2019 minska med ytterligare en miljon euro till ca 33 me genom att procentsatserna för de utgiftsbaserade landskapsandelarna för socialsektorn minskas.

På grund av oklarheter kring tillämpningen av den nyligen antagna LL om Landskapsandelar (ÅFS 2017:120) valde Ålands Landskapsregering att självmant rätta beloppet av uppgiftsbaserad Landskapsandel för grundskolan, till en total kostnadseffekt om 3,1 me till förmån för de åländska kommunerna. Frågan gäller förhållandet mellan normkostnaden och landskapsandelen enligt 10 § LL om Landskapsandelar.

Som följd av uträkningssättet, där finansieringen per elev avtar ju fler elever som finns per kommun, understiger den faktiska landskapsandelen per elev i medeltal de målsättningar som framkommer av 10 §.

Som följd av självrättelsen blev den faktiska minskningen av landskapsandelar till kommunerna mellan 2017 och 2018 egentligen en marginell ökning.

Nya ändringar till nya landskapsandelssystemet under 2018
Åland Landskapsregering valde att föra fram en ändring av LL om Landskapsandelar genom det förfarande som regleras i Självstyrelselagen för Landskapet Åland 20 § 3.mom., enligt vilket en lag i anslutning till ett anslag i landskapets budget kan ändras genom ett snabbare förfarande, där laggranskningen sker i efterhand, om **särskilda skäl föreligger**.

Lagändringen som Lr fört fram ändrar *såväl rubrik som metodik för uppföljningen av kostnader, och kommer att ha ekonomiska konsekvenser för kommunerna under lång tid framöver.*

Från att följt upp **normkostnad** i förhållande till **nettodriftskostnader** som varit den ursprungliga avsikten i lagen som antogs så sent som 14.9.2017, kommer den nya formuleringen att innebära endast uppföljning av **basbelopp i förhållande till nettodriftskostnader**.

Detta utökar landskapsregeringens tolkningsutrymme i betydande omfattning och urholkar betydelsen av definitionerna i LL om Landskapsandelar 2 §, där de uttryckligen sägs att

utgiftsbaserade landskapsandelar skall relatera till normkostnaden som skall ha sin motsvarighet i **nettodriftskostnader**.

Genom manövern görs **kopplingen mellan de uppgiftsbaserade landskapsandelarnas basbelopp och de faktiska verksamhetskostnaderna mycket otydlig** speciellt i en situation där de lagstadgade uppgifterna inom de sektorer som skall finansieras med uppgiftsbaserade landskapsandelar utökas. Sådana scenarier är mycket sannolika med anledning av socialvårdslagspaketet som är under behandling och genom förslaget till ny grundskolelag som sannolikt offentliggörs inom kort.

Åkf har påtalat att effekterna av ändringen är av principiell karaktär och att lagändringen därmed borde ha skett som en normal lagframställning med remissförfarande.

I förarbetena till lagframställningen, rubricerad ”förtydligande av bestämmelserna i basbeloppen för grundskolan” hänvisas till att frågan skulle ha behandlats samråd mellan Ålands kommunförbund och Mariehamns stad, vilket i avseende på ”behandlingen” är sant endast i en jesuitisk mening eftersom det handlade om ensidig information från Landskapsregeringens sida.

Även rubriken för lagframställningen är ämnad att förminska betydelsen av lagändringen, eftersom en ändring av LL om Landskapsandelar 5.kap 17 § inte endast inverkar på uppföljningen av grundskolans landskapsandelar utan även på socialsektorns och medis utgiftsbaserade landskapsandelar

17 §
Uppföljning av normkostnaderna

Vart fjärde år (*uppföljningsåret*) utreds normkostnaderna i förhållande till nettodriftskostnaderna på respektive verksamhetsområde det finansår som infaller två år före uppföljningsåret.

Uppföljningen sker för landskapet som helhet. Om uppföljningen visar att normkostnaden för ett verksamhetsområde skiljer sig från nettodriftskostnaden på området ska basbeloppet justeras så att normkostnaden motsvarar nettodriftskostnaden. Om inte annat följer av 3 mom. utgör det justerade basbeloppet grund för fastställelse av basbeloppet för finansåret efter uppföljningsåret.

Landskapsregeringen ansvarar för uppföljningen som ska ske i samråd med kommunerna. Vid samrådet kan man komma överens om att förändringar i landskapsandelsuppgifterna som skett efter det finansår som avses i 1 mom. och som påverkat nettodriftskostnaderna ska beaktas vid uppföljningen.

I enlighet med lagtingets beslut **ändras** 17 § rubriken samt 1 och 2 mom. landskapslagen (2017:120) om landskapsandelar till kommunerna som följer[1]:

17 §
Uppföljning av basbeloppen

Vart fjärde år (*uppföljningsår*) utreds basbeloppen för de kostnadsbaserade landskapsandelarna i förhållande till nettodriftskostnaderna.

Uppföljningen sker genom att basbeloppen justeras på basen av kommunernas sammanlagda nettodriftskostnader på respektive verksamhetsområde det finansår som infaller två år före uppföljningsåret. Om inte annat följer av 3 mom. utgör de justerade basbeloppen grund för fastställelse av basbeloppen för finansåret efter uppföljningsåret.

Flera av kommunerna har yrkat om rättelse över landskapsregeringens beslut om fastställelse av basbelopp för 2019. Hittills har rättelseyrkandena inte behandlats

Kompensationer för ingrepp i kommunalbeskattningen
Som komplement till det nya landskapsandelssystemet infördes olika kompensationer, bl.a. en ännu inte uträknad kompensation avsedd att till viss del lindra effekterna av konkurrenskraftspaketet, budgeterad till 600 000 e.

Ålands Landskapsregering införde även ett nytt avdrag i kommunalbeskattningen, som är avsett att ge ett avdrag om 100 e för alla ålänningar med förvärvsinkomster under 35 000 e/år. Det senare avdraget skall kompenseras kommunernas till fullt belopp. Avdraget görs från den skatt som skall betalas, och avdraget är avsett att utökas till förvärvsinkomster under 55 000 e från och med 2019. Kompensationerna beräknas då uppgå till 1 350 000 e.

En svårighet för kommunerna är att i förhållande till Ålands Landskapsregering få gehör för **att också den kumulativa effekten av tidigare års avdragsförändringar måste beaktas**, inte endast de senast föreslagna förändringarna i avdrag och skatteskalor.

Kompenseras inte de åtgärder som urholkar kommunernas skattekraft kommer detta att leda till att det över tid inte finns förutsättningar för att bedriva lagstadgad verksamhet i kommunerna.

Ålands kommunförbund har vid upprepade tillfällen under senare år påpekat att alla utökningar av avdrag, oberoende om dessa är riksavdrag eller landskapsavdrag, skall kompenseras.

I rikets kommunallags 3.kap regleras kommunekonomiprogrammet, där staten och kommunerna skall överenskomma om förändringar som rör kommunalekonomin och finansieringen av kommunernas uppgifter, detta för att ha en gemensam utgångspunkt för hur den offentliga ekonomin utvecklas.

Mot bakgrund av hur samrådsförfarandet på mellan de åländska kommunerna och Landskapsregeringen har fungerat under perioden 2014 – 2019 bör Ålands kommunförbund arbeta för att åstadkomma ett motsvarande förfarande, där målet bör vara långsiktiga och gemensamma överenskommelser kring hur den offentliga ekonomin på Åland skall utvecklas, och hur finansieringen av lagstadgade uppgifter skall kunna garanteras.

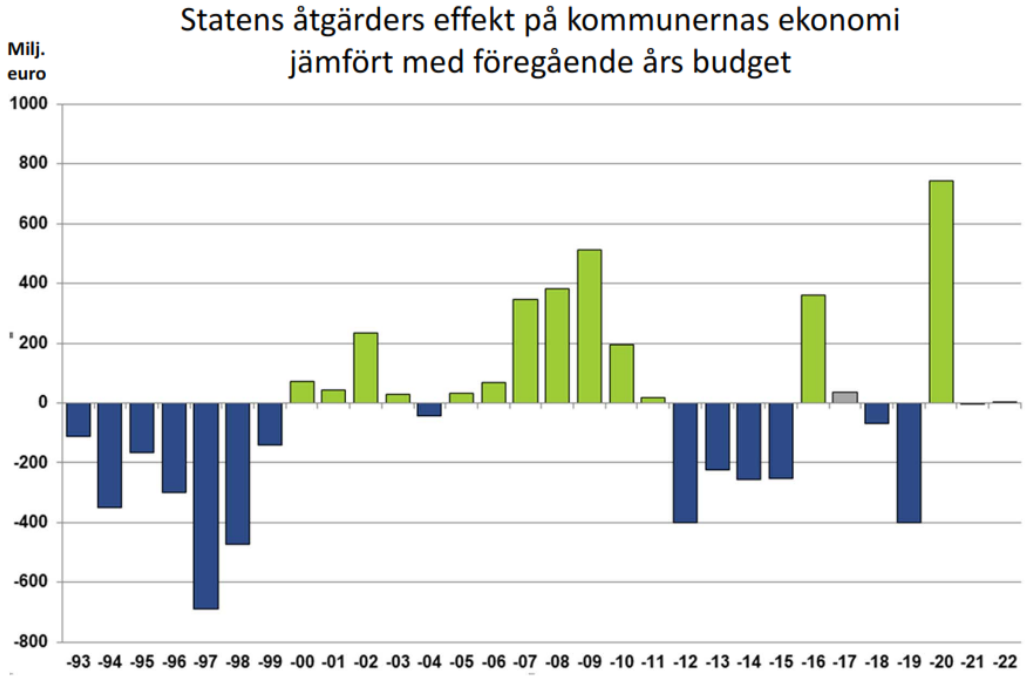

Källa: Finansministeriet, Planen för de offentliga finanserna 23.4.2018

Det förväntade budgetutfallet 2018

De budgeter som antogs inför 2018 visade ett sammanlagt underskott i den kommunala ekonomin om drygt 3 me vilket i stort motsvarar den aviserade minskningen i landskapsandelar.

Tabell 1. Jämförelse av kommunernas bokslut 2016–2017 och budgeter 2016–2019

	2016		2017		2018	2019
	Budget	Bokslut	Budget	Bokslut	Budget	Budget
Verksamhetsintäkter, 1 000 euro	51 736	34 138	60 842	33 631	59 797	61 561
Verksamhetskostnader, 1 000 euro	-184 775	-162 065	-196 845	-163 432	-197 250	-203 894
Verksamhetsbidrag, 1 000 euro	-133 040	-127 929	-136 002	-129 801	-137 455	-142 335
Verks.intäkter/verks.kostnader, procent	28,0	21,2	30,9	20,6	30,3	30,2
Skatteintäkter, 1 000 euro	105 076	112 471	108 471	111 662	110 340	116 701
Landskapsandelar, 1 000 euro	36 661	37 577	36 768	37 146	34 555	34 932
Årsbidrag, 1 000 euro	9 246	22 921	9 791	19 857	8 088	10 033
Årsbidrag, procent	4,8	12,4	4,8	10,9	4,0	4,7
Årsbidrag, procent av avskrivningarna	88	223	91	193	71	83
Årsbidrag, euro per invånare	319	785	336	673	275	337
Räkenskapsperiodens resultat, 1 000 euro	-1 133	12 630	-850	9 541	-3 097	-1 859
Investeringar, 1 000 euro	-16 718	-11 996	-17 817	-11 238	-21 308	-26 929
Nettoinvesteringar, 1 000 euro	-10 848	-6 625	-13 547	-7 997	-17 655	-24 443
Ink.finansiering av investeringar, procent	85	346	72	248	46	41
Skatteprocent	17,72	17,72	17,60	17,60	17,51	17,38

Not: Budgeten inkluderar interna poster

Ålands statistik- och utredningsbyrå

Som följd av att summan av landskapsandelar för 2018 blir högre än budgeterat bör detta minska underskottet, däremot påverkar bortfallet i skatteintäkter som beror på 2017 års beskattning samt lönejusteringar som följd av ingångna avtal boksluten i en negativ riktning.

Ännu när budgeterna för 2018 gjordes upp antogs att konkurrenskraftspaketet skulle innebära mycket måttliga lönejusteringar, vilket inte realiserades. De kollektivavtal som antogs under 2018 ger lönejusteringar som är i linje med övriga sektorers lönejusteringar, och bl.a. som följd av uttolkningar av kollektivavtalen kommer vissa kommuner också att ha extra utgifter som följd av att rätten till löneavdrag, s.k. kompetensavdrag, för personer som saknas formell kompetens för de uppgifter som de utför.

Inför 2019 sänkte tre kommuner (Finström, Kumlinge och Mariehamn) sina inkomstskattesatser, medan Saltvik höjde sin inkomstskattesats. Medelskattesatsen för 2019 är 17,38.

Ålands statistik- och utredningsbyrå

Skattesatser för kommunal inkomstskatt 1998-2019

Kommun	2015	2016	2017	2018	2019
Brändö	16,75	16,75	16,75	16,75	16,75
Eckerö	18,50	18,50	18,50	18,50	18,50
Finström	19,50	19,50	19,00	19,00	18,50
Föglö	17,25	17,25	17,25	17,50	17,50
Geta	17,50	17,50	17,50	17,50	18,50
Hammarland	17,25	17,25	17,25	17,25	17,25
Jomala	17,00	17,00	16,50	16,50	16,50
Kumlinge	18,50	19,00	19,00	19,00	18,50
Kökar	19,75	19,75	19,75	19,75	19,75
Lemland	16,75	16,75	16,75	16,75	16,75
Lumparland	19,50	19,50	19,50	19,50	19,50
Saltvik	16,75	16,75	16,75	17,00	17,25
Sottunga	18,00	18,00	18,00	18,00	18,00
Sund	19,50	19,50	19,50	19,50	19,50
Vårdö	18,50	19,00	19,00	19,00	19,00
Mariehamn	17,75	17,75	17,75	17,50	17,25
Landskomm.	17,69	17,71	17,49	17,52	17,49
-Landsbygden	17,67	17,66	17,42	17,44	17,42
-Skärgården	17,87	18,04	18,04	18,10	18,04
Åland	**17,72**	**17,73**	**17,60**	**17,51**	**17,38**

Fotnot: Uppgifterna för den genomsnittliga kommunalskattesatsen är reviderade

Källa: ÅSUB Offentlig ekonomi

Uppdaterad 20.11.2018

Trender inom kommunalekonomin

Kommunalekonomin för kommunerna i landskapet har som helhet utvecklats i en förhållandevis positiv riktning under perioden 2014 – 2017. Samtidigt har kommunerna blivit allt mera beroende av skatteintäkter för att finansiera verksamheten, tillika som landskapsfinansieringen, utslagen per invånare i landskapet, minskat betydligt.

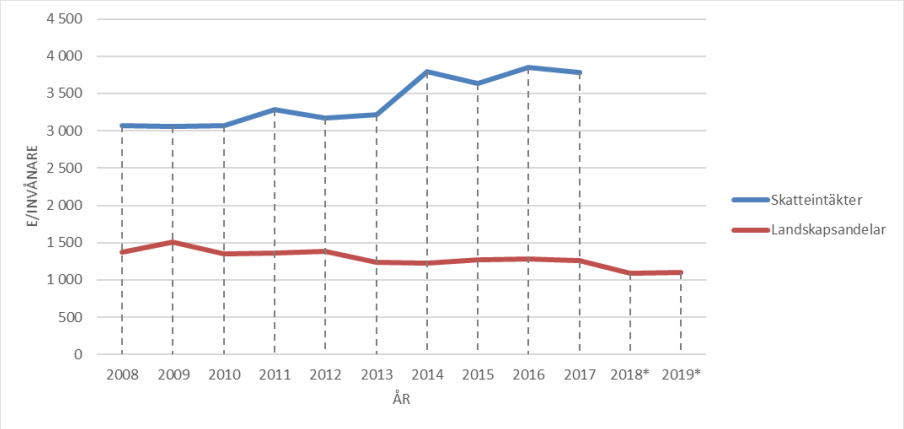

Under perioden 2008 – 2019 (2018 och 2019 enligt ursprunglig budget) har landskapsfinansieringen minskat från 1500 e/invånare till under 1100 e/invånare eller med närmare 25 %. Det är på denna övergripande nivå som frågan om landskapsfinansieringen

av kommunerna bör granskas för att få en rättvisande bild av utvecklingen inom kommunalekonomi.

Tittar man på de åländska kommunernas verksamhetskostnader så har dessa ökat betydligt under perioden 2008–2017. Ökningen i löpande penningvärde är ca 10 %

Beaktar man penningvärdeförändringen genom årsmedeltal för de konsumentprisindex som ÅSUB tillhandahåller kan man konstatera att verksamhetskostnaderna i medeltal till och med minskat under perioden.

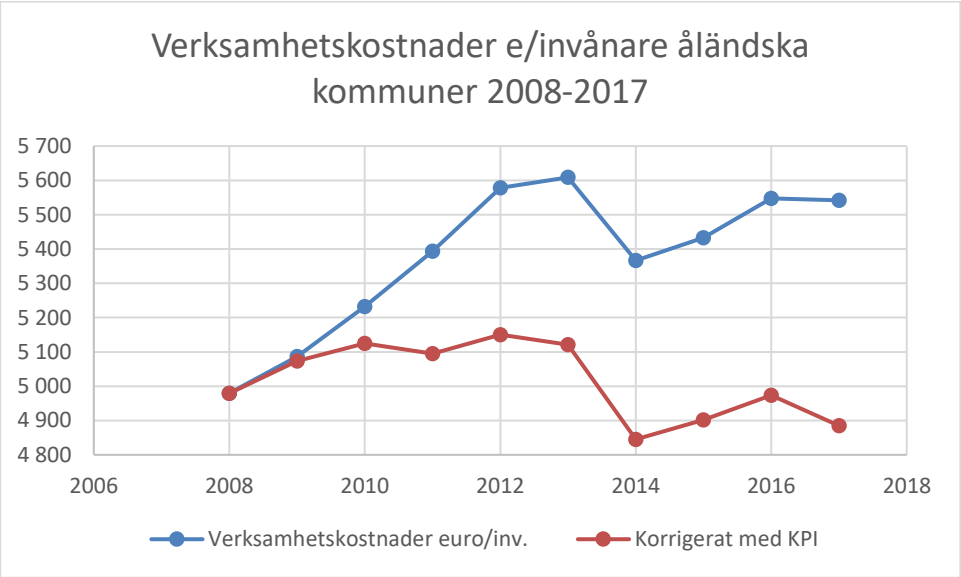

KPI för 2008=114,4 och KPI för 2017=129,8. Omvandlat till ett konkret exempel innebär inflationens inverkan att det år 2017 krävdes 113,46 e för att köpa samma mängd av samma vara som år 2008 kostade 100 e

Kommunernas lånestock mätt enligt kommunernas balanser har minskat under perioden 2014 – 2017.

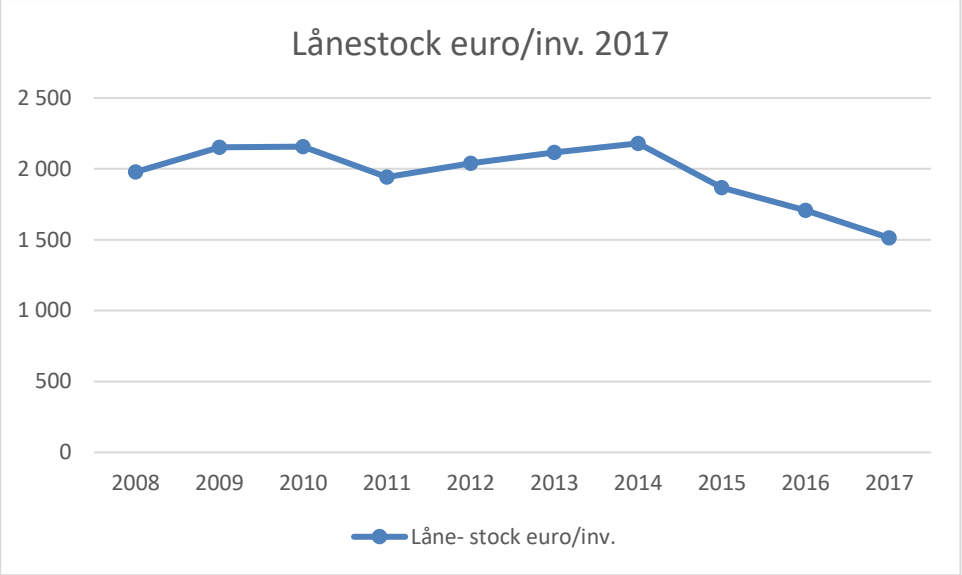

Kommunernas skuldsättning kan mätas enligt kommunens egen balansräkning eller enligt kommunkoncernens balansräkning. En betydande del av de åländska kommunernas skuldsättning finns i kommunkoncernerna, trots att endast tre kommuner i dagsläget redovisar koncernbalansräkningar.

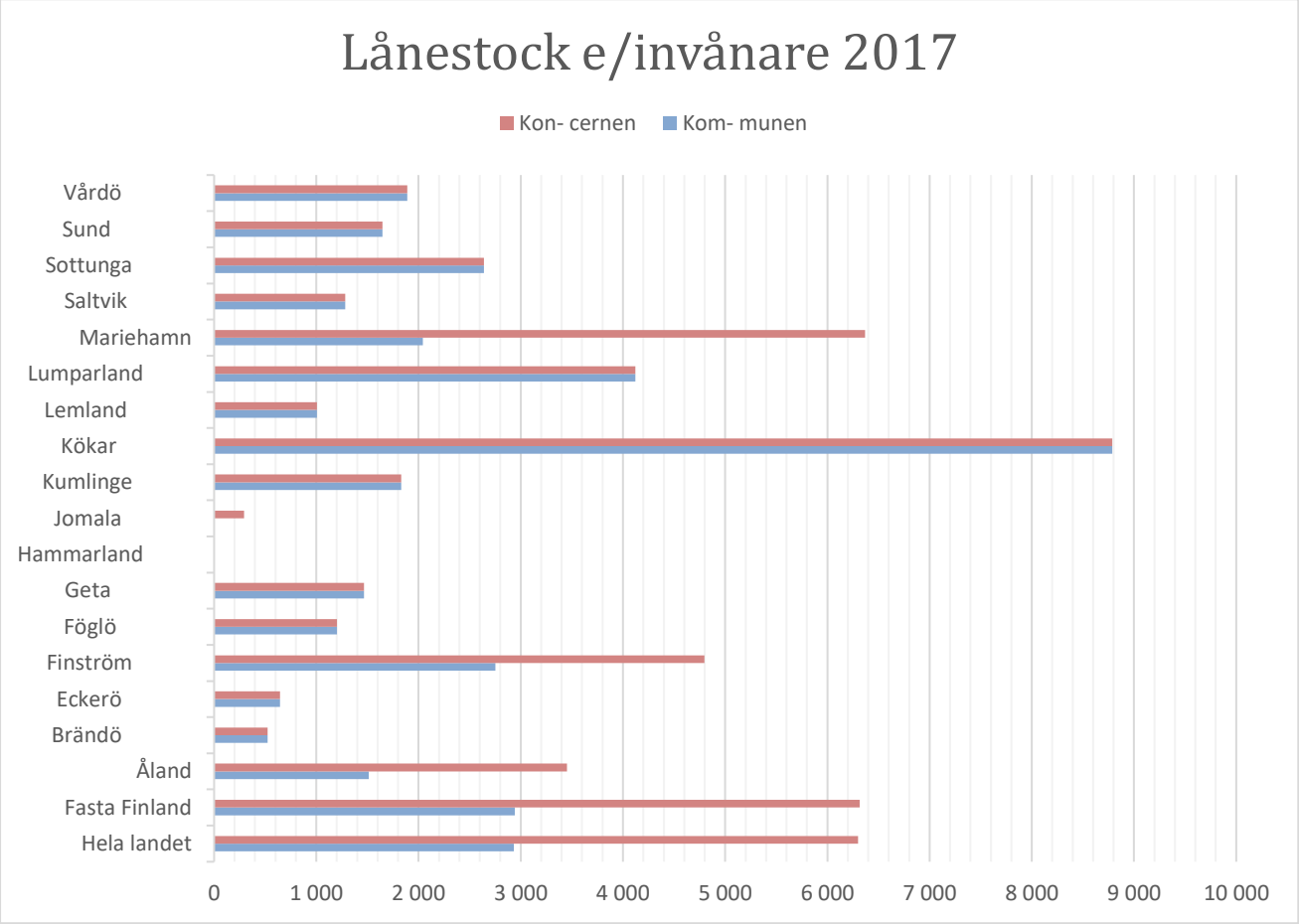

Förändringar i finansieringen av offentliga sektorn på Åland

Finansieringen av Landskapet Åland står inför förändraringar i och med den nya självstyrelselag som är under behandling i riksdagen.

Eftersom den aviserade social- och hälsovårds- samt landskapsreformen i riket inte kommer att verkställas lär frågan om landskapet Ålands befogenheter och finansiering fortsätta att debatteras av den regering som skall bildas utgående ifrån valresultatet från riksdagsvalet 14.4.2019

1.1.4. Kommunförbundets personal

NOTER ANGÅENDE PERSONALEN OCH MEDLEMMAR AV FÖRVALTNINGSORGAN

Genomsnittliga antalet anställda

	31-12-2018	31-12-2017
Personal	1,00	1,15
Totalt	**1,00**	**1,15**

1.1.5. Bedömning av de viktigaste riskerna och osäkerhetsfaktorerna samt andra faktorer som inverkar på verksamhetens utveckling

Ålands kommunförbund existerar med stöd av Kommunallag för Landskapet Åland (1997:72) 13.kap.

Verksamhetens omfattning har minskat till vad som torde vara att minimum med hänsyn till de resurser som krävs för att upprätthålla en nödvändig nivå på intressebevakning, vissa sakkunnigtjänster och viss utbildningsverksamhet.

Beroende på hur kommunstrukturen på Åland kommer att förändras under de närmaste åren, och om detta verkställs så att kommunallagen för Landskapet Åland ändras så finns det en uppenbar risk för att kommunalförbundet ställning och status kan komma att förändras.

Ytterst är det upp till medlemskommunerna att utveckla Ålands kommunförbund och dess verksamhet.

På grund av den nuvarande verksamhetens litenhet är mycket av kompetensen i förbundet knutet till enskild person, och det gör verksamheten sårbar för personbyten, sjukfrånvaro osv.

Förbundets ekonomiska förvaltning sköts sedan 1.1.2016 av Nova Alandia Ab.

1.1.6. Miljöfaktorer

Ålands kommunförbund är beroende av miljöfaktorer i samma utsträckning som medlemskommunerna och den offentliga sektorn i övrigt.

1.1.7. Redogörelse för hur kommunförbundets interna kontroll har ordnats

Med hänsyn till verksamhetens blygsamma omfattning har den interna kontrollen organiserats på det sätt som är möjligt.

Löpande betalningar m.m. sköts av Nova Alandia Ab enligt avtal, utbetalningar attesteras digitalt av förbundsdirektören och förbundsstyrelsen hålls regelbundet underrättad om förbundets ekonomiska ställning.

Förbundets revisorer har rätt att få information från Nova Alandia Ab om förbundets ekonomiska transaktioner.

Förbundsstyrelsens ordförande skall godkänna sådana utgifter som rör förbundsdirektören.

1.1.8. *Räkenskapsperiodens resultat och finansieringen av verksamheten*

RESULTATRÄKNING 1000 €	1.1.2018 31.12.2018	1.1.2017 31.12.2017
Verksamhetens intäkter		
Försäljningsintäkter	213	246
Understöd och bidrag	-	- 0
Verksamhetens intäkter	**213**	**246**
Verksamhetens kostnader		
Personalkostnader		
Löner och arvoden	- 88	- 87
Lönebikostnader		
Pensionskostnader	- 18	- 19
Övriga lönebikostnader	- 1	- 2
Personalkostnader	- 108	- 107
Köp av tjänster	- 92	- 103
Material, förnödenheter, varor	- 7	- 3
Övriga verksamhetskostnader	- 6	- 33
Verksamhetens kostnader	**- 213**	**- 246**
Verksamhetsbidrag	**0**	**0**
Finansiella intäkter och kostnader		
Ränteintäkter	0	0
Finansiella intäkter och kostnader	0	0
Årsbidrag	**0**	**0**
Räkenskapsperiodens underskott	**0**	**0**

Finansieringsanalys 1000 €

	1.1.2018 31.12.2018	1.1.2017 31.12.2017
Den egentliga verksamhetens och investeringarnas kassaflöde		
Internt tillförda medel		
Årsbidrag		
Nettokassaflöde för den egentliga verksamheten och investeringarna		
Investeringarnas kassaflöde		
Investeringar i övriga placeringar		
Investeringarnas kassaflöde		
Finansieringens kassaflöde		
Förändringar av eget kapital		
Övriga förändringar av likviditeten		
Förändringar av kortfristiga fordringar	- 5	18
Förändringar av räntefria kort- och långfristiga skulder	22	- 3
Finansieringens nettokassaflöde	**18**	**15**
Förändringar av kassamedel	**18**	**15**
Förändring av kassamedel		
Kassamedel 31.12.	44	26
Kassamedel 1.1.	26	12
	18	14

1.2 Den finansiella ställningen och förändringar i den

Balansräkning	31.12.2018	31.12.2017
AKTIVA		
BESTÅENDE AKTIVA		
Placeringar		
Övriga aktier och andelar	0	0
Placeringar	0	0
Bestående aktiva	0	0
Rörliga aktiva		
Fordringar		
Kortfristiga		
Kundfordringar	4	2
Övriga fordringarr	3	0
Resultatregleringar	1	1
Kortfristiga	8	3
Fordringar		
Kassa och Bank	45	27
Rörliga aktiva	52	30
AKTIVA	52	30

	31.12.2018	31.12.2017
PASSIVA		
EGET KAPITAL		
Räkenskapsperiodens resultat	-	-
EGET KAPITAL	-	-
FRÄMMANDE KAPITAL		
Kortfristigt		
Skulder till leverantörer	32	10
Övriga skulder	3	5
Resultatregleringar	17	15
Kortfristigt	52	30
FRÄMMANDE KAPITAL	52	30
PASSIVA	52	30

1.3 De viktigaste noterna

Ålands Kommunförbund k.f.

NOTER RESULTATRÄKNING

1 Övriga verksamhetskostnader

	31-12-2018	31-12-2017
Lokalhyra	6 000,00	30 927,76
Hyra för möteslokaler	230,65	1 060,81
Övriga utgifter	87,50	1 046,72
Totalt	6 318,15	33 035,29

NOTER BALANSRÄKNING

2 Fordringar

2.1 Kortfristiga fordringar

	31-12-2018	31-12-2017
Försäljningsfordringar	2 370,22	1 892,84
Fordring till kommunerna	1 172,40	
Övriga fordringar	3 144,06	320,46
Resultatregleringar	853,00	594,79
Totalt	7 539,68	2 808,09

3 Främmande kapital

3.1 Kortfristigt främmande kapital

	31-12-2018	31-12-2017
Skuld till Mariehamns stad	0,00	79,35
Skuld till kommunerna	24 717,55	7 631,60
Leverantörsskulder	7 054,96	2 398,88
Övriga skulder	3 496,69	4 506,37
Resultatregleringar	16 865,25	15 149,74
Totalt	52 134,45	29 765,94

NOTER ANGÅENDE PERSONALEN OCH MEDLEMMAR AV FÖRVALTNINGSORGAN

Genomsnittliga antalet anställda

	31-12-2018	31-12-2017
Personal	1,00	1,15
Totalt	**1,00**	**1,15**

1.4 Behandling av räkenskapsperiodens resultat och åtgärder för att balansera ekonomin

Räkenskapsperiodens resultat uppgår till 0,00 € efter att medlemskommunernas andelar återbärs i enlighet med skrivningar i grundavtalet för Ålands Kommunförbund och föranleder därmed inga ytterligare åtgärder

Eftersom Ålands kommunförbund inte har ett grundkapital eller ackumulerade överskott/ underskott från tidigare år i balansräkningen ske balanseringen av räkenskapsperiodens underskott eller överskott mot skulder eller fordringar i balansräkningen.

2 Budgetutfallet

BUDGETJÄMFÖRELSE 1000 €

	Bokslut 2018	Budget 2018	Budget 2018	Avvikelse 1000 e	%
ÅKF TOTALT			ink ändringar		
Ordinarie verksamhet					
Verksamhetens intäkter	**214**	240	240	-27	89 %
Betalningsandel inkl KAD	**207**	230	230	-24	90 %
Övriga försäljningsintäkt	**6**	10	10	-4	63 %
Övriga intäkter		0	0		
Verksamhetens kostnader	**-214**	-240	-240	27	89 %
Personalkostn inkl arvode	**-108**	-100	-100	-8	108 %
Köp av tjänster	**-17**	-58	-58	41	29 %
Material, förnödenh o dyl	**-7**	-3	-3	-4	230 %
Övriga kostnader	**-6**	-6	-6	0	104 %
Avtalsdelegationen KAD	**-76**	-73	-73	-3	104 %
Verksamhetsbidrag	**0**	0	0	0	
Ränteintäkter	**0**	0	0		
Årsbidrag	**0**	0	0		
Räkenskapsperiodens resultat	**0**	0	0		

Ålands Kommunförbund k.f.

RESULTATRÄKNING	Not	01.01.2018 31-12-2018	01.01.2017 31-12-2017
VERKSAMHETENS INTÄKTER			
Försäljningsintäkter		213 212,37	246 156,14
Understöd och bidrag			-292,02
SA VERKSAMHETENS INTÄKTER		**213 212,37**	**245 864,12**
VERKSAMHETENS KOSTNADER			
Personalkostnader			
Löner och arvoden		-88 322,78	-86 809,19
Lönebikostnader			
Pensionskostnader		-18 012,72	-18 640,76
Övriga lönebikostnader		-1 384,92	-1 700,12
Personalkostnader totalt		-107 720,42	-107 150,07
Köp av tjänster		-92 146,46	-103 038,10
Material, förnödenheter och varor		-7 025,24	-2 514,21
Övriga verksamhetskostnader	1	-6 318,15	-33 035,29
VERKSAMHETSBIDRAG		**2,10**	**126,45**
Finansiella intäkter och kostnader			
Ränteintäkter		5,59	2,81
Räntekostnader och övriga finansiella kostnader		-7,69	-129,26
Finansiella intäkter och kostnader totalt		-2,10	-126,45
ÅRSBIDRAG			
RÄKENSKAPSPERIODENS UNDERSKOTT		**0,00**	**0,00**

Ålands Kommunförbund k.f.

FINANSIERINGSKALKYL	31-12-2018	31-12-2017
Den egentliga verksamhetens och investeringarnas kassaflöde		
Internt tillförda medel		
Årsbidrag		
Nettokassaflödet för den egentliga verksamheten och investeringarna		
Investeringarnas kassaflöde		
Investeringar i övriga placeringar		
Investeringarnas kassaflöde		
Finansieringens kassaflöde		
Förändringar av eget kapital		
Övriga förändringar av likviditeten		
Förändringar av kortfristiga fordringar	-4 731,59	17 522,80
Förändringar av räntefria kort- och långfristiga skulder	22 368,51	-2 986,33
Finansieringens nettokassaflöde	**17 636,92**	**14 536,47**
Förändring av kassamedel	**17 636,92**	**13 996,47**
Förändring av kassamedel		
Kassamedel 31.12	44 569,77	26 392,85
Kassamedel 01.01	26 392,85	12 396,38
	18 176,92	**13 996,47**

Ålands Kommunförbund k.f.

BALANSRÄKNING	Not	31-12-2018	31-12-2017
AKTIVA			
BESTÅENDE AKTIVA			
Placeringar			
Övriga aktier och andelar		25,00	25,00
Placeringar totalt		**25,00**	**25,00**
BESTÅENDE AKTIVA TOTALT		**25,00**	**25,00**
RÖRLIGA AKTIVA			
Fordringar			
Kortfristiga	**2**		
Kundfordringar		3 542,62	1 892,84
Övriga fordringar		3 144,06	320,46
Resultatregleringar		853,00	594,79
Kortfristiga totalt		**7 539,68**	**2 808,09**
Fordringar totalt		**7 539,68**	**2 808,09**
Kassa och bank		**44 569,77**	**26 932,85**
RÖRLIGA AKTIVA TOTALT		**52 109,45**	**29 740,94**
AKTIVA TOTALT		**52 134,45**	**29 765,94**

Ålands Kommunförbund k.f.

BALANSRÄKNING	Not	31-12-2018	31-12-2017
PASSIVA			
EGET KAPITAL			
Räkenskapsperiodens överskott		0,00	0,00
EGET KAPITAL TOTALT		**0,00**	**0,00**
FRÄMMANDE KAPITAL			
Kortfristigt	**3**		
Skulder till leverantörer		31 772,51	10 109,83
Övriga skulder		3 496,69	4 506,37
Resultatregleringar		16 865,25	15 149,74
Kortfristigt totalt		**52 134,45**	**29 765,94**
FRÄMMANDE KAPITAL TOTALT		**52 134,45**	**29 765,94**
PASSIVA TOTALT		**52 134,45**	**29 765,94**

Slutlig fördelning av bokslut 2018 ÄNDRAD 28.2.2019

Ålands kommunförbund

Budget 2018:	Resultat	0,00	med andelar om	199 370,31
Prel bokslut 2018:	Resultat	24 717,55		

Återbetalningar som fördelas

24 717,55 174 652,76

Kommun	Invånare 31.12.2017		Andel enl.inv	Beskattningsbar inkomst 2017 1)		Andel enl. beskattningsbar inkomst	Inbetalda andelar	Förbrukade andelar	Fordran / Skuld på /till kommunen
Brändö	452	2,5%	2 216	8 575 189	2,7%	2 340	5 354,94	4 555,67	799,27
Eckerö	948	5,3%	4 648	14 611 476	4,6%	3 987	9 716,43	8 634,35	1 082,08
Finström	2580	14,5%	12 649	45 973 342	14,4%	12 543	28 390,56	25 192,32	3 198,24
Föglö	532	3,0%	2 608	10 268 089	3,2%	2 802	6 333,60	5 409,78	923,82
Geta	495	2,8%	2 427	6 696 548	2,1%	1 827	4 841,97	4 253,92	588,05
Hammarland	1547	8,7%	7 584	24 382 948	7,6%	6 653	16 241,67	14 237,11	2 004,56
Jomala	4859	27,3%	23 822	96 919 592	30,3%	26 444	57 076,83	50 265,74	6 811,09
Kumlinge	314	1,8%	1 539	5 385 300	1,7%	1 469	3 395,22	3 008,77	386,45
Kökar	236	1,3%	1 157	3 700 633	1,2%	1 010	2 528,37	2 166,72	361,65
Lemland	2028	11,4%	9 943	36 297 783	11,3%	9 904	22 964,34	19 846,15	3 118,19
Lumparland	395	2,2%	1 937	7 421 136	2,3%	2 025	4 404,69	3 961,35	443,34
Saltvik	1873	10,5%	9 183	34 518 054	10,8%	9 418	21 414,81	18 600,65	2 814,16
Sottunga	92	0,5%	451	2 064 899	0,6%	563	1 207,47	1 014,44	193,03
Sund	1031	5,8%	5 055	16 803 172	5,2%	4 585	11 003,43	9 639,25	1 364,18
Vårdö	430	2,4%	2 108	6 444 807	2,0%	1 758	4 495,98	3 866,56	629,42
Summa	**17 812**	**100 %**	**87 326**	**320 062 968**	**100 %**	**87 326**	**199 370,31**	**174 652,76**	**24 717,55**

1) Inkl andel i samfundsskatt, enligt skatteförvaltningen, TIL_N102 2017 Kunta sv, se länk http://veronsaajat.vero.fi/sv-FI/tilastot/Sidor/Default.aspx

Mariehamns andelar i KAD och nettohyror

	KAD	Nettohyra
	75 483,58	75 483,58

Kommun	Invånare 31.12.2017		Andel enl.inv	Beskattningsbar inkomst 2017 1)		Andel enl. beskattningsbar inkomst	KAD	Nettohyra	Kommunerna tillgodo
Brändö	452	1,53 %	578	8 575 189	1,45 %	548			
Eckerö	948	3,21 %	1 213	14 611 476	2,47 %	934			
Finström	2580	8,75 %	3 302	45 973 342	7,78 %	2 938			
Föglö	532	1,80 %	681	10 268 089	1,74 %	656			
Geta	495	1,68 %	634	6 696 548	1,13 %	428			
Hammarland	1547	5,25 %	1 980	24 382 948	4,13 %	1 558			
Jomala	4859	16,48 %	6 219	96 919 592	16,41 %	6 194			
Kumlinge	314	1,06 %	402	5 385 300	0,91 %	344			
Kökar	236	0,80 %	302	3 700 633	0,63 %	237			
Lemland	2028	6,88 %	2 596	36 297 783	6,15 %	2 320			
Lumparland	395	1,34 %	506	7 421 136	1,26 %	474			
Mariehamn	11677	39,60 %	14 945	270 482 422	45,80 %	17 287	31 217,79	0,00	
Saltvik	1873	6,35 %	2 397	34 518 054	5,85 %	2 206			
Sottunga	92	0,31 %	118	2 064 899	0,35 %	132			
Sund	1031	3,50 %	1 320	16 803 172	2,85 %	1 074			
Vårdö	430	1,46 %	550	6 444 807	1,09 %	412			
Summa	**29 489**	**100 %**	**37 742**	**590 545 390**	**100 %**	**37 742**	**31 217,79**	**0,00**	**0,00**

1) Beskattningsbar inkomst skatteår 2017

Mariehamns stad står för 39,6 % i förhållande till befolkning och 45,8 % i förhållande till beskattningsbar inkomst **42,700 %**

För medlemskommunerna ingår andelen i KAD och i nettohyreskostnader i den allmänna betalningsandelen. **32 231,49**

Inbetalt 31 217,79

Fordran 1 013,70

SKATTESTYRELSEN **UPPGIFTER OM SKATTER** **N102**

30.10.2018

KOMMUNERNA ÅR 2018 **SKATTEÅR** **2017**

	Personkunder	Samfund
Förskottsåterbäringarna	**2 939 318 118**	**513 866 205**
Kvarskatter	**1 158 429 029**	**512 692 797**

Enhet	Lands-kap	Kom-mun	Namn	Kommunalsskatt	Förändring	Samfunds-skatteandel	Förändring		Förvärvsinkomster		Samfundsskatt	Totalt
LANK	21	035	Brändö	1 374 556	0,5 %	109 265	-9,8 %	16,75	8 005 534	0,20	569 655	8 575 189
LANK	21	043	Eckerö	2 625 458	0,7 %	92 560	4,6 %	18,50	14 206 886	0,20	404 590	14 611 476
LANK	21	060	Finström	7 878 978	-3,4 %	510 291	-11,1 %	19,00	41 733 062	0,20	4 240 280	45 973 342
LANK	21	062	Föglö	1 337 036	-10,7 %	264 085	-18,5 %	17,25	8 612 759	0,20	1 655 330	10 268 089
LANK	21	065	Geta	1 038 546	-8,5 %	9 973	-29,8 %	17,50	6 623 023	0,20	73 525	6 696 548
LANK	21	076	Hammarland	4 017 029	-4,2 %	122 436	-22,9 %	17,25	23 798 278	0,20	584 670	24 382 948
LANK	21	170	Jomala	14 846 124	-4,0 %	1 265 187	-15,5 %	16,50	88 433 447	0,20	8 486 145	96 919 592
LANK	21	295	Kumlinge	1 007 971	0,1 %	11 881	-32,4 %	19,00	5 275 330	0,20	109 970	5 385 300
LANK	21	318	Kökar	744 810	3,6 %	6 662	-43,8 %	19,75	3 612 223	0,20	88 410	3 700 633
LANK	21	417	Lemland	6 013 472	-3,0 %	106 671	-28,1 %	16,75	35 638 263	0,20	659 520	36 297 783
LANK	21	438	Lumparland	1 258 855	-6,0 %	65 537	-17,1 %	19,50	6 964 641	0,20	456 495	7 421 136
LANK	21	478	Mariehamn	41 114 953	-2,2 %	6 041 759	1,4 %	17,75	234 936 952	0,20	35 545 470	270 482 422
LANK	21	736	Saltvik	4 943 842	-2,5 %	989 012	-12,4 %	16,75	30 008 824	0,20	4 509 230	34 518 054
LANK	21	766	Sottunga	336 636	-10,5 %	13 610	-14,9 %	18,00	1 992 939	0,20	71 960	2 064 899
LANK	21	771	Sund	3 244 648	-2,7 %	41 622	0,2 %	19,50	16 585 072	0,20	218 100	16 803 172
LANK	21	941	Vårdö	1 202 289	-2,0 %	17 249	-5,6 %	19,00	6 355 162	0,20	89 645	6 444 807

Befolkning efter kommun och år

	2017
Brändö	452
Eckerö	948
Finström	2580
Föglö	532
Geta	495
Hammarland	1547
Jomala	4859
Kumlinge	314
Kökar	236
Lemland	2028
Lumparland	395
Mariehamn	11677
Saltvik	1873
Sottunga	92
Sund	1031
Vårdö	430

Uppgifterna gäller 31.12. ifrågavarande år.

Senaste uppdatering:
20180403 09:00

Källa:
Ålands statistik- och utredningsbyrå (ÅSUB)

Kontaktperson:
Ålands statistik- och utredningsbyrå (ÅSUB) PB 1187 AX-22111 Mariehamn 018-25490 info@asub.ax

Copyright

Sort:
Antal personer

Ålands Kommunförbund k.f.

DATERING OCH UNDERSKRIFTER

Bokslutspåteckning

Jomala den / 2019

Håkan Lundberg, ordförande	Gun Holmström, viceordförande
Christian Dreyer	Susann Fagerström
Runar Karlsson	Dorita Lindholm
Roger Slotte	Magnus Sandberg, förbundsdirektör

Revisorspåteckning

Över utförd revision har idag avgivits berättelse.

Jomala den / 2019

Robert Lindfors	*Tage Silander*

FÖRTECKNING ÖVER BOKFÖRINGSBÖCKERNA OCH VERIFIKATIONSSLAGEN SAMT FÖRVARINGSSÄTT

Använda bokföringsböcker

Balansbok	Separat inbunden
Verifikationslista	Elektroniskt
Huvudbok	Elektroniskt

Hjälpböcker

Kundreskontra	Elektroniskt
Leverantörsreskontra	Elektroniskt
Lönebokföring	På papper

Verifikationsslag och förvaringssätt

Huvudbokföringsverifikat (memorial- och bankverifikat)	A1 - A111	Pappersverifikat
Bokslutsverifikat	A112 - A117	Pappersverifikat
Periodisering	H1 - H68	Elektroniskt
Försäljningsfakturor	B1- B104	Elektroniskt
Kundinbetalning	C1-C108	Elektroniskt
Leverantörsfakturor	D1 - D202	Elektroniskt
Lev.betalningar	E1-E206	Elektroniskt

Bokföringsmaterialet som arkiveras i elektronisk form i enlighet med HIM:s beslut 47/1998 är sparat på företaget Nova Alandia Ab:s, som sköter företagets bokföring, server vilken är belägen i Mariehamn. Övrigt bokföringsmaterial förvaras i företagets alt. Novas Alandia Ab:s utrymmen.